

Лазоренко О.О., Колишко Р.А. Аналітичний звіт дослідження у сфері неформальної освіти дорослих у пілотних областях в Україні: Полтавська та Львівська область – К., 2010 - 84 с.

ЗМІСТ1-2

ПЕРЕДМОВА.....2-5

ЗМІСТ

Передмова.....	4
§1. Структура безперервної освіти в Україні.....	6
§ 2. «Доросле» населення у Львівській та Полтавській областях.....	9
§ 3. Економічно-соціальна ситуація у пілотних регіонах: загальний огляд.....	9
3.1. Львівська область: соціально-економічна ситуація.....	9
3.2. Полтавська область: соціально-економічна ситуація.....	11
§ 4. Деякі аспекти огляду ринку праці.....	13
4.1. Львівська область: ринок праці.....	13
4.2. Полтавська область: ринок праці.....	16
§ 5. Якість життя в Україні: бідність як сучасна соціальна проблема.....	18
§ 6. Освітні послуги для дорослих в Україні.....	20
6.1. Неформальна освіта дорослих (ОД) у Львівській та Полтавській областях за даними маркетингового дослідження постачальників послуг	21
§ 7. Визначення потреб соціально вразливих та маргіналізованих груп у сфері освіти дорослих в Полтавській та Львівській областях.....	26
§ 8. Нарис сучасного стану законодавчого регулювання освітньої політики щодо ОД в Україні	40
Висновки.....	43
Додаток 1. Нормативно – правова база, яка регулює питання освіти дорослого населення в Україні.....	45
Додаток 2. Лист джерел Інтернет пошуку провайдерів освіти дорослих у пілотних областях (період: жовтень-листопад 2010).....	47
Додаток 3. Таблиця 1. Експерти, що взяли участь у дослідженні освітніх потреб дорослих, які належать до соціально вразливих та маргіналізованих груп в Полтавській та Львівській областях.....	49
Додаток 4. Таблиця 2. Соціально незахищені категорії громадян в Україні згідно чинного законодавства у сфері соціального захисту та соціального забезпечення.....	52
Додаток 5. Таблиця 3. Бази даних постачальників (провайдерів) послуг з освіти дорослих у Полтавській та Львівській областях за показниками: тренери/викладачі, період надання	

освітніх послуг, співробітництво	53
Додаток 6. Таблиця 4. Бази даних постачальників (провайдерів) послуг з освіти дорослих у у Полтавській та Львівській областях за показниками: форми та тематика освітніх послуг, цільові групи , вартість послуг	67
Додаток 7. Список джерел та посилань	83

Передмова

Аналітичний звіт основних тенденцій щодо освітніх потреб соціально вразливих і маргіналізованих груп та постачальників навчальних послуг для дорослих, підготовлений за результатами дослідження, проведеного у жовтні-грудні 2010 громадською організацією «Жіноча Професійна Ліга» у Полтавській та Львівській областях.

Зазначимо, що **освіта дорослих (ОД)** – це практика навчання та просвіти дорослих, яка відбувається після завершення формальної освіти та виходу людини на ринок праці. Під **формальною освітою** розуміється шкільна, професійно-технічна або вища освіта. ОД - це навчання, яке часто відбувається за допомогою курсів «перепідготовки», «підвищення кваліфікації» у спеціальних центрах, коледжах, вищих учбових закладах або на тренінгах громадських організацій. ОД - також часто асоціюється з підготовкою трудових ресурсів, освітою на робочому місці (наприклад, корпоративні тренінги), професійним розвитком, яким займаються роботодавці, недержавні некомерційні та комерційні організації. Концепція дорослої освіти включає також аспекти соціального, громадського та індивідуального навчання та розвитку людини.

Отже, **неформальне навчання дорослих** – це навчальний процес, який переважно відбувається поза навчальними закладами, у межах робочого місця, у приміщеннях провайдерів такої освіти або вдома, немає визначених часових обмежень та не є структурованим щодо використання ресурсів. Неформальна освіта головним чином спрямована на підвищення знань та кваліфікації, на отримання нових досвідів та навичок, передбачає покращення праці, якості життя людини.

Методами дослідження постачальників послуг у сфері неформальної освіти дорослих (ОД) стали :

- аналіз відповідних веб-ресурсів та оголошень провайдерів послуг ОД, що знаходяться у відкритому доступі в Інтернеті (загалом проаналізовано 39 сайтів та порталів, див. Додаток 2), а також бази даних, що були надані центральним офісом *dvv international* в Україні щодо у Львова та Полтави;
- анкетування представників організацій з ОД (пройшло у жовтні-листопаді 2010) - завдяки безпосередньому надсиланню анкет провайдерам послуг ОД (було надіслано 92 електронних запити) та в електронних розсилках по мережі Жіночої Професійної Ліги та Порталу «Громадський Простір»; також електронні версії анкети та форми опитування були розміщені у вільному доступі на 2-х веб-сайтах <http://www.civicua.org/news/view.html?q=1482569> <http://lpw.org.ua/ua/announces/?pid=598> Паперові версії анкет були розповсюджені під час низки заходів, що проходили у Львові та Києві у жовтні, грудні 2010;
- консультування з представниками організацій з ОД під час робочого візиту до Львівської області (у період жовтень, грудень 2010, загалом зустрічі відбулися з представниками понад 30 організацій, частина з них представляли провайдерів ОД з Полтавської області) та 2-х телефонних консультацій з представниками організацій ОД з Полтавської області .

За результатами роботи, база даних дослідження провайдерів ОД з **фокусом на соціально вразливі та маргінальні групи**, складається з інформації стосовно **55 організацій**: дивиться докладніше Додаток 5. Таблиця 3. Бази даних постачальників (провайдерів) послуг з освіти дорослих у Львові та Полтаві за показниками: тренери/викладачі, період надання освітніх послуг, співробітництво та Додаток 6. Таблиця 4. Бази даних постачальників (провайдерів) послуг з освіти дорослих у Львові та Полтаві по показникам: форми та тематика освітніх послуг, цільові групи, вартість послуг.

Основними **методами збору інформації для визначення потреб соціально вразливих та маргіналізованих груп в сфері освіти дорослих** в Полтавській та Львівській областях стали:

- опитування експертів для оцінки потреб в навчанні цільових груп

- регіональні консультації та робочі візити (жовтень та грудень 2010) , а також
- аналіз офіційних вітчизняних та європейських документів, статистичних даних та інших аналітичних праць, присвячених означеній тематиці (загалом були використані понад 25 джерел).

Цільовими групами у контексті цього дослідження були визначені:

Цільова група 1. Особи, що мають обмежений доступ до формального ринку праці , серед яких:

- 1А) Безробітні в містах (включаючи безробітну молодь)
- 1Б) Люди з обмеженими можливостями
- 1В) Сільське населення

Цільова група 2. Особи старшого віку (пенсіонери)

- 2А) особи перед пенсійного віку у містах з професійно-технічною /вищою освітою
- 2Б) особи пенсійного віку у містах з середньою освітою
- 2В) особи старшого віку у сільській місцевості

Цільова група 3. Люди з низьким рівнем доходу

- 3 А) зайняті у соціальній бюджетній сфері (наприклад, бібліотекарі, медичні працівники)
- 3Б) люди з сімейними обов`язками (самотні матери/батько, працюючі особи, що мають непрацездатних утримувачів, багатодітні сім`ї)

Цільова група 4. Маргіналізовані групи

- 4А) бездомні громадяни
- 4Б) мігранти
- 4В) особи, що відбувають по карання /колишні ув`язнені

В експертному опитуванні брали участь 17 експертів, список яких подається у Додатку 3. Таблиця 1. У список експертів, були включені фахівці, які мешкають у Львівській та Полтавській області, а також у інших регіонах (наприклад, у Києві, Харківській області), але які проводили освітні програми для дорослих у зазначених областях або добре обізнані з потребами цільових груп дослідження. Для дослідження сучасного стану законодавчого регулювання освітньої політики щодо ОД в Україні був здійснений аналіз законодавчої нормативної бази: докладніше дивіться параграф 8 та Додаток 1 (база даних складається з 31 документу).

Олена Лазоренко є автором Передмови, Параграфів 2-7, Додатків 2-7; Родіон Колишко написав Параграф 8, Додаток 1, Параграф 1 та Висновки написані спільно.

Автори дослідження висловлюють подяку усім, хто допоміг у зборі інформації, обробці результатів анкетування, опитування, брав участь у консультаціях та готував публікацію цього Звіту.